

HAKLI TALEBİMİZ KABUL EDİLDİ !

DANIŞTAY REÇETESİZ İLAÇTA REKLAMI SERBEST BIRAKAN YÖNETMELİKLE İLGİLİ YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA KARAR VERDİ

GÜNDEM

*Ecz.Betül BİLGETEKİN
Genel Sekreter*

TEB Haberler Gündem'in Nisan 1996 sayısında reçetesiz ilaca reklam serbestisi getiren yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımlandığını sizlere duyurmuş, bu yönetmeliğin 1262 sayılı yasanın 13 üncü maddesiyle çelişmesi nedeniyle yasal yollara başvuracağımızı belirtmiştik. Kuruluş yasamızın bize verdiği halk sağlığını korumak görevinden hareketle reçetesiz ilaca reklam serbestisi getiren yönetmelik aleyhine 21 Haziran 1996 günü Danıştay'da dava açtık. Danıştay'a verdiğimiz dava dilekçesinde yasaya aykırılığın yanında ilaçta reklamın halk sağlığı açısından ciddi tehlikeler yaratacağını, tedavinin etkinliğinin denetlenmemesine yol açacağını ve insanları ilaç hastası yapacağını da vurguladık.

24 Haziran 1996 tarihinde yaptığımız Basın Toplantısında da eczacı odalarımızla birlikte tüm illerde "İlaçta Reklama Hayır Kampanyası" başlattığımızı kamuoyuna açıkladık. Danıştay Onuncu Dairesi yönetmeliğin yasaya çelişmesi nedeniyle yürütülmesinin durdurulmasına 3.7.1996 tarihinde oyçokluğu ile karar verdi. Yönetmeliğin yayımlanmasından yürütülmesinin durdurulmasına kadar geçen süreci bu sayımızda sizlere aktarıyoruz.

Bu sayımızda ayrıca diğer Meslek Birlikleri ile birlikte cezaevlerindeki açlık grevleri ve ölüm oruçlarının sonlandırılması için yaptığımız girişimler yer alıyor. Mesteğe atıldığı andan itibaren hayatını insanlık hizmetine adanacağına yemin eden, insanın sağlığından sorumlu olan bir mesleğin üyesi olarak bu süreçte duyarlılığımızı tüm yetkililere ilettilik. TEB 29. Dönem III.Başkanlar Danışma Kurulu Toplantısına katılan 32 eczacı odası başkanları ile birlikte basın açıklaması yaptık. Ölümün ve sakat kalmamanın olmaması için bir an önce girişimlerde bulunulması, yetkililerin tutuklu ve hükümlülerle diyaloga girerek haklı insanı taleplerinin yerine getirilmesi yönünde çaba harcamaları konusundaki çağrılarımızı basına, milletvekillerine ilettilik. Meslek Birlikleriyle birlikte Cumhurbaşkanını ile yaptığımız görüşmede de bu sorunun çözülmesi çağrımızı yineledik.

Yaptığımız çağrılarda haklı, insani taleplerin kabul edilmesinin ölümleri durduracağını belirtmiştik. İstemlerin haklı, insani ve hukuki olduğuna oniki insanın canına malolan bütün oruçlarının 69uncu gününde sonlandırılması için yapılan görüşmelerde de ortaya çıkmış, Sağlık Bakanı tarafından da birkaç kez vurgulanmıştır. Ölüm oruçlarının bitirilmesiyle öne çıkan olumlu süreç zedelenmemeli, bu konuda toplumun bütün kesimleri duyarlı olmalıdır. Ülkemizin ihtiyacı olan barış, özgürlük ve demokratik ortamın sağlanması bizlerin sorumlu ve duyarlı davranışlarıyla olacaktır. İnsanların sevgiyi ve barışı öne çıkarmaları şiddet yanlılarının topluma hakim olmalarını engelleyecektir.

İnsan haklarına saygılı, sevgi ve barış dolu günlere MERHABA dileğiyle...

Danıştay 10.Dairesi, 27.4.1996 tarihli yönetmeliğin 1262 sayılı yasayla çelişmesi nedeniyle yürütülmesinin durdurulmasına 3.7.1996 tarihinde oyçokluğuyla karar verdi.

27.4.1996 tarih ve 22623 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Beşeri İşperçiyari ve Tıbbi Müstahzarların Tıbbi Tanıtım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile ilgili Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti tarafından bir dizi çalışma yapıldı.

YÖNETMELİĞİN İPTALİ İÇİN DANIŞTAY'A DAVA AÇILDI

27.04.1996 tarihli yönetmeliğin 1262 sayılı yasaya aykırı olması nedeniyle 21.06.1996 tarihinde, yürütmenin durdurulması ve iptali istemiyle Danıştay'a dava açıldı. Dava gerekçemiz bir Basın Açıklaması ile kamuoyuna duyuruldu.

21.06.1996 tarihinde Danıştay'a verdiğimiz dava dilekçesinde özetle şu görüşlerimize yer verildi:

1262 sayılı yasanın 13.maddesinde ve 07.09.1990 tarihli Beşeri İşperçiyari ve Tıbbi Müstahzarların Tıbbi Tanıtım Yönetmeliğinin 7.maddesinde, *tanıtımın yalnız hekim, diğ hekim ve eczacılara yapılacağı, 8.maddesinde ise topluma ve çocuklara yönelik tanıtımın yapılamayacağı* hükümleri yer almaktadır, dava konusu yönetmeliğin hukuki dayanağını oluşturan 1262 sayılı yasada herhangi bir değişiklik olmadığı halde, bu yönetmelikle reçetesiz olarak satılan ilaçların topluma yönelik tanıtımına imkan sağlanmıştır. Dolayısıyla yönetmelik 1262 sayılı yasaya aykırı olup, 1262 sayılı yasaya uygun olarak hazırlanmış bulunan 1990 tarihli yönetmelikte 1996 tarihinde değişiklik yapılmasını hiçbir hukuki ve mantiki izahı bulunmamaktadır.

1262 sayılı yasanın bazı maddelerinin tadiline ve bu kanuna bazı hükümler ilave edilmesine dair kanunun gerekçesi incelendiğinde (4.1.1943/4348) ilacın topluma yönelik tanıtımının hiçbir şekilde yapılamayacağı daha net olarak anlaşılacaktır. Davalı Bakanlığın ve hükümetin değişiklik gerekçesinde *ilaçta reklam yapılmasının halk sağlığı üzerinde yanlış anlaşılmalara sebep olduğu, halk sağlığının ciddi şekilde zarar gördüğü, özellikle son yıllarda gelişen teknoloji ile reklamın son derece yanıltıcı ve çirkin*

bir hal aldığı ifade edilmekte ve bu duruma kesin olarak bir son vermek üzere 1262 sayılı yasanın 13.maddesinde ilacın topluma yönelik tanıtımının yapılamayacağı hükmünün getirildiği ifade edilmektedir.

Dolayısıyla davalı Bakanlık tarafından 1262 sayılı yasanın özellikle 13.maddesine ve söz konusu maddede 1943 yılında yapılan değişiklik gerekçesine aykırı olarak yönetmelik değişikliğine gidilmesi hukuka aykırıdır.

Söz konusu yönetmelik aynı zamanda 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna ve 16.8.95 gün ve 22376 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Reklam Kurulu Yönetmeliğine de aykırıdır. 4077 sayılı yasanın 1.maddesinde yasanın amaçları arasında "Tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını koruyucu, aydınlatıcı, eğitici, zararlarını tanzim edici önlemleri almak, tüketicinin kendisini koruyucu girişimleri özendirme" belirtilmektedir. Bunun yanı sıra sözkonusu yasanın 16.maddesinde reklamda uyulacak esaslar belirtilmiş, 17.maddede ise "Reklamlarda uyulması gereken ilkeleri belirlemek, bu ilkeler çerçevesinde reklam ve ilanları incelemek üzere "Reklam Kurulu" nun oluşturulduğu belirtilmiştir. Yasanın bu hükmü uyarınca da 16.8.95 tarihinde "Reklam Kurulu" yönetmeliği yayımlanmıştır. Ancak iptalini talep ettiğimiz 27.4.1996 günlü yönetmelikte yasalara aykırı olarak ilacın topluma yönelik tanıtımına izin verildiği gibi, sözkonusu yönetmeliğin 5.maddesinde yapılacak reklamları ve tanıtım ilkelerini belirlemek üzere bakanlık bünyesinde Danışma Komisyonu oluşturulacağı ifade edilmektedir. Bakanlığın 1262 sayılı yasaya aykırı olarak yönetmelik değişikliğine gitmesi zaten kabul edilemezken, yasal dayanağı olmayan ilacın topluma yönelik tanıtımı için bir de, danışma kurulu oluşturulması hem 1262 sayılı yasa açısından hem de 4077 sayılı yasa açısından mümkün değildir. Üstelik hem yasa dışı olarak reklama izin vermek ve bu reklamı kendi kendine ne olduğu ve nasıl çalışacağı belli olmayan bir komisyon ile denetlemeye çalışmanın hiçbir şekilde izahı mümkün değildir.

Davalı Bakanlık tarafından gerçekleştirilen yönetmelik değişikliği ile reçetesiz ilaca topluma yönelik reklam izni verilmesi yukarıda bahsedilen yasal düzenlemelere aykırı olduğu gibi, halk sağlığı açısından da ciddi tehlikeler taşımaktadır. İlaç herhangi bir ürün değildir ve herkeste aynı etkiyi göstermeyebilir. İlacın kullanım amacına uygun olarak, faydalı olabilmesi için, doğru kişi tarafından (hekim) yazılması, doğru kişi tarafından verilmesi (eczacı) ve bilinçli olarak kullanılması gerekir.

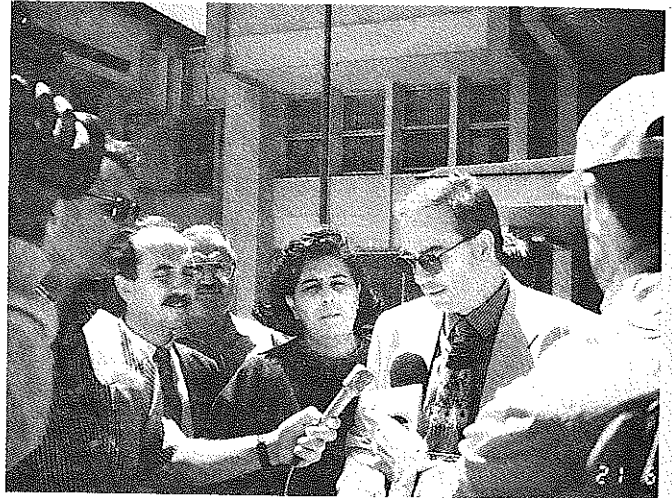
Sağlık Bakanlığı'nın en başta gelen amacı halk sağlığını korumak olmalıdır. Bakanlığın ve hükümetlerin yapması gereken şey, sosyal hukuk devleti anlayışı içerisinde kendi insanının yaşamına değer verecek bir sağlık sistemini uygulamaya koymak ve ilaçta sadece hekime ve eczacıya yönelik reklamı düzenlemektir.

Reklam, bir maddeyi tanıtmaya, hedef kitleyi bir ürünün satın almaya veya bir hizmeti kullanmaya yönlendirmeye amaçlar. Dolayısıyla ilaç konusunda profesyonel bilgisi bulunan eczacı ve hekim atlanarak doğrudan halka yönelik reklam yapılmasında çok uluslu

ilaç firmalarının pazar paylarını genişletme, ürünün yaşam döngüsünü uzatma, sigorta sistemini aradan çıkarma hedefi bulunmaktadır. Aynı zamanda bu firmalar patenti dolmuş olan ilacı reklam yolu ile daha uzun süre satmak ve ulusal ilaç üreticilerini ekarte ederek, tek satıcı olmak, ilaç fiyatlarının serbest bırakılmasını sağlayarak cirolarını arttırmak hedefi gütmektedirler. Söz konusu reklamda çok uluslu ilaç firmalarının yanı sıra medya ve reklam kuruluşlarının da çok büyük beklentileri bulunmaktadır.

Reklamın getireceği maliyet ilaç fiyatlarına yansıtacak ve ilaç fiyatları artacaktır. Bunun yanı sıra reçetesiz ilaç bedelleri kamu sigorta kuruluşlarınca ödenmeyecek, memur, işçi, emekli gibi birçok dar gelirli vatandaş ihtiyacı olan ilaç ya da ilaçları alamayacaktır. Tüketimi teşvik edici olarak yapılacak reklam sonucu gereksiz ve hatalı ilaç kullanımı artacaktır.

Dolayısıyla 6643 sayılı yasa ile kurulmuş ve kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliğe sahip bir meslek kuruluşu olan ve amaçları ile görevleri arasında halk sağlığını korumak da bulunan TEB'ce, sözkonusu yönetmeliğin iptalini teminen iş bu davanın açılması zorunluluğu doğmuş bulunmaktadır."



21.06.1996 tarihinde Danıştaya açılan davamız bir Basın Açıklaması ile kamuoyuna duyuruldu.

BASIN AÇIKLAMASI

27 Nisan 1996 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikle reçetesiz ilaca reklam serbestisi getirilmiştir. 7.9.1990 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikte değişiklik yapan bu yönetmelik 1262 Sayılı İspençiyarı ve Tıbbi Müstahzırlar Yasasına aykırı olarak çıkarılmıştır. Bu nedenle Danıştay'da yürütmenin durdurulması istemiyle yönetmeliğin iptali için dava açıyoruz.

Reçetesiz ilaca reklam serbestisi gelmesiyle ilaç fiyatları artacaktır. Sosyal güvenlik kurumları bu ilaçların bedellerini ödemeyecek reklamı yapılan ilacın bedelini emekli, memur, işçi ödeyecektir.

İlaç herhangi bir ürün değildir. Bir ilaç herkese aynı şekilde etki etmez. İlacın reklamının yapılması gereksiz ilaç tüketimine yol açacak, hatalı ilaç kullanımına neden olacaktır. İlaçta reklam halk sağlığını olumsuz yönde etkileyecektir.

Yasaya aykırı olması, halk sağlığını olumsuz yönde etkilemesi ve toplumun çıkarlarına ters olması nedeniyle reçetesiz ilaca reklam serbestisi getiren Yönetmeliğin iptali istemiyle bu davayı açıyoruz.

Ec. Mehmet DOMAÇ
TEB Başkanı

Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti, Yönetmeliğin iptali için yasal yolda çalışmalarını sürdürürken bir taraftan da bölge eczacı odaları ile birlikte "Reçetesiz İlaç Reklam Serbestisinin" toplum sağlığı açısından yaratacağı olumsuzlukların duyurulması ve bu yönde kumuoyu oluşturulması amacıyla çeşitli etkinlikler yürüttü.

12.05.1996 Pazar günü Kocaelinde yapılan Başkanlar Danışma Kurulu Toplantısında alınan eylem kararı doğrultusunda, TEB 24.06.1996 tarihinde Türk Tabipleri Birliği ve Ankara Eczacı Odası ile birlikte bir Basın Toplantısı düzenledi.



24.06.1996 tarihli Basın Toplantısında dağıtılan metni aşağıda sunuyoruz;

Basınıızın Değerli Üyeleri,

Sağlık meslek örgütleri olarak her zaman ilacın diğer tüketim maddelerinden farklı bir tür olduğunu vurgulamaya çalıştık.

Çünkü ilaç en başta "ONSUZ OLUNAMAZ" özelliği olan bir üründür. İhtiyaç olduğu an alınıp kullanılması gereken bir üründür. Bunların da ötesinde ilaç "ERTELENEMEZ" özelliği olan, bugün almayalım, ötümüzdeki ay alırsak diyemeyeceğimiz bir üründür.

İlacın bu özelliklerinin tüm sağlık çalışanınca son derece iyi bilinmesine karşın, Sağlık Bakanlığınca henüz anlaşılammış olmasını iyi niyetle yorumlamak ne yazık ki olanaksızdır. Çünkü 27.04.1996 gün ve 22623 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Reçetesiz İlaçta Reklama Serbestisi Getiren Yönetmelik" ilacın henüz yeterince ne olduğunun bilinmediğinin en önemli kanıtıdır.

Bu yönetmeliğe göre, bundan böyle radyo ve televizyonlardan reçetesiz ilaçla ilgili reklam yapılması serbest bırakılmaktadır. Reklamın amacı, reklamı yapılan ürünün tüketimini arttırmaktır. Tüketiciciyi o ürüne yönlendirmektir. Oysa ilaç herhangi bir tüketim maddesi hasta da bir tüketici olarak asla düşünülemez.

Reklamın bir toplumdaki etkisi o toplumun eğitim düzeyi ile yakından ilgilidir. Ülkemizde okur-yazar oranı %80'lere ulaşmıştır. Bunların da sadece % 59'unun ilkökul mezunu olduğu düşünülürse yapılacak reklam ilacın gereksiz ve fazla tüketimi açısından son derece etkili olacaktır.

Reklamların albenisine kendini kaptırarak alınacak bir ilaç bırakın yanlış tedaviyi, tedavinin gecikmesine hatta hastanın ölümüne bile neden olabilecektir. Henüz televizyonlarda herhangi bir ilacın reklamı yapılmamış olmasına karşın ülkemizde zehirlenmeye neden olan maddelerin başında %70 oranıyla ilaç birinci sırada yer almaktadır. Reklam sonrası bu oranın hangi rakamlara ulaşacağını tahmin etmek hiç de zor değildir.

İnsanlarımızın kesinlikle olumsuz yönde etkileneceğinden emin olduğumuz bu konuda tüm sağlık çalışanları, hekimler, eczacılar olarak İlaçta Reklama karşı çıkmamıza karşın bundan yarar sağlamayı düşünenlerin kimler olduğunu da vurgulamak zorundayız.

İLAÇTA REKLAMI KİMLER İSTİYOR?

- 1- 1980 sonrası karlılığı azalan çokuluslu ilaç firmaları ilaç pazarının genişletilmesi amacıyla bu serbestiyi istiyorlar.
- 2- Uluslar üstü sermaye patent süresi dolmuş olan ilaçları daha uzun süre pazarda tutmak için bu serbestiyi istiyor.
- 3- Medya kuruluşları ve reklam şirketleri bu büyük pazardan alacakları payın hesabını yaptıkları için bu serbestiyi istiyorlar.
- 4- Devletin küçültülmesi hesaplarıyla Sağlıkta Özelleştirme yanlısı olanlar bu serbestiyi istiyorlar. Çünkü yönetmeliğe göre; reklamı serbest bırakılan ilaçlar "Reçetesiz İlaçlar" kapsamına alınarak kamu kurumları tarafından bedelleri ödenmeyecek ve bunları kullanmak zorunda olan memur, işçi, emekli, daha birçok dar gelirli reklamı yapılan ilaçların bedellerini kendileri ödemek zorunda kalacaklar, bu ilaçları almakta zorlanacaklardır.

Birileri para kazanacak diye insanların ilaçlarını ceplerinden ödemeye kalkmak hiçbir sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

Bu nedenle Türk Eczacıları Birliği, Türk Tabipleri Birliği ve Ankara Eczacı Odası olarak reklam serbestisinin arkasından gelecek tüm olumsuzlukları şimdiden belirtmeyi kamu sağlığı ve yararı açısından gerekli görüyoruz:

- * İlaçta Reklam, sağlık alanının uzmanlarının ilaç üzerindeki kontrolünü azaltacak, bu nedenle tedavi denetlenemeyecektir.
- * İlaçta Reklam, insanları yapay şekilde sağlık piyasasına sürükleyecek ve ilaç hastası yapacaktır.
- * İlaçta Reklam, ülkemizde sağlık harcamaları içerisinde en büyük payı alan ilacın gerekli gereksiz çok daha fazla tüketilmesine neden olacaktır.
- * Medya kuruluşları ortaya çıkabilecek olumsuzlukları salt parasal açıdan değerlendirerek kamu yararını yok sayarak görmezden geleceklerdir.
- * İlaçta Reklam ilaç fiyatlarını artıracaktır. Reklamı yapılan reçetesiz ilaçların bedelleri kamu sigorta kurumlarınca ödenmeyecek; memur, işçi, emekli söz konusu ilaçları almakta zorlanacaktır. Bunun ilk örneği emeklilerin ilaç alımlarını düzenleyen 1996 Yılı Bütçe Uygulama Talimatında görülmektedir.

Talimatta, vücudun günlük ihtiyacını karşılamak ve/veya genel sağlığını korumak amacıyla Reçetesiz satışı izin verilen vitaminlerin ve minerallerin reçeteye yazılma dahi bedellerinin kurumlarca hiçbir şekilde ödenmeyeceği belirtilmektedir.

Tüm bu olumsuzlukların yanında reçetesiz ilaca reklam serbestisi getiren yönetmelik yasa ile çelişmektedir; 1262 Sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Yasasının 13 üncü maddesi ile ilaçta reklamın yapılması yasaklanmıştır olmasına karşın hukuka aykırı olarak bu yönetmelik çıkarılmıştır.

İşte bu olumsuzluğu ortadan kaldırmak amacıyla 21 Haziran 1996 tarihinde Danıştaya bir dava açılarak 1262 sayılı İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Yasası ile ilaçta reklamın yapılması yasak olmasına karşın yürürlüğe konulan bu yönetmelik aleyhine yürütmenin durdurulması istenmiştir.

Yasaya aykırı olması, halk sağlığını olumsuz yönde etkilemesi ve toplumun çıkarlarına ters olması nedeniyle yönetmeliğin iptalini istiyoruz.

BU NEDENLE ECZACI ODALARIMIZ BUGÜN TÜRKİYE'NİN TÜM İLLERİNDE İLAÇTA REKLAMA HAYIR KAMPANYASI BAŞLATMAKTADIR. TÜM ECZANELE-RİMİZİN VİTRİNLERİ, "İLAÇTA REKLAMA HAYIR" AFIŞLERİYLE DONATILACAK VE YAKLAŞIK BİR MİLYON CİVARINDA BASTIRILAN EL İLANLARI HALKIMIZA ECZACILARIMIZ ARACILIĞIYLA DAĞITILACAKTIR.

VATANDAŞLARIMIZDAN İSTEĞİMİZ; İLAÇTA REKLAM SAFSATASINA KAPILMAYARAK HASTA HAKLARININ DA SAVUNUCULARI OLAN BİZLERİN YANINDA YER ALMALARIDIR.

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ ANKARA ECZACI ODASI

24.06.1996 tarihinde yapılan basın toplantısının ardından, basın mensupları ile birlikte Kızılay'daki eczanelere gidilerek "İlaçta Reklama Hayır" afişleri asıldı, "İlaçta Reklama Karşı Çıkıyoruz" yazılı el ilanları halka dağıtıldı.

İlaç Reklamı ile Satılmazız
Çünkü
Yanlış ilaç kullanımına yol açar.
İnsan sağlığını bozar, ilaç fiyatlarını artırır



**İlaçta reklama
HAYIR!**

**İLAÇTA REKLAMA
KARŞI ÇIKIYORUZ
ÇÜNKÜ**

✓ İLAÇ HERHANGİ BİR ÜRÜN DEĞİLDİR
HERKESİ İYİLEŞTİREN BİR İLAÇ YOKTUR
✓ HERKESE EŞİT ETKİ BİR İLAÇ YOKTUR

**KARŞI ÇIKIYORUZ
ÇÜNKÜ**

- ⊙ REKLAM GİDERLERİ İLAÇ FİYATLARINA EKLENECEK VE FİYATLARIN ARTMASINA NEDEN OLACAKTIR
- ⊙ İLAÇ GİDEREK SOSYAL GÜVENÇE KAPSAMI DIŞINA ÇIKACAK VE YALNIZCA PARASI OLANIN YARARLANACAĞI BİR ÜRÜN OLACAKTIR
- ⊙ REKLAM KAZANINA GİREN İLAÇLARIN PARASI PEŞİN OLARAK İŞÇİ MEMUR-EMEKLİ TARAFINDAN ÖDENSEKTİR

**KARŞI ÇIKIYORUZ
ÇÜNKÜ**

- SAĞLIĞIN PAZARA ÇIKMASINI İSTEMİYORUZ

TÜRK ECZACILARI BİRLİĞİ

Bu çalışmalarımız, Danıştay 10.Dairesinin, 3.7.1996 tarihinde sözkonusu yönetmelikle ilgili verdiği "yürütmenin durdurulması" kararıyla ivme kazandı.

Danıştay 10.Dairesinin 1996/5268 sayılı kararını aşağıda sunuyoruz;

T.C.
DANIŞTAY
Onuncu Daire
Esas No: 1996/5268

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : Türk Eczacılar Birliği
Yekilli : Av. Hüseyin Ögütçü, Av. Gökhan Pekcan
Necatibey Cad. 20/14 Sıhhiye - ANKARA
Davalı : Sağlık Bakanlığı - ANKARA
İstemin Özeti : 27.4.1996 gün ve 22623 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Beşeri ve İspançiyarı ve Tıbbî Müstahzarların Tıbbî Tanıtım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" inin iptali ve yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

D. Tetkik Hakimî : Zuhal Bereket
Düşüncesi : 1262 sayılı Yasanın 13. maddesindeki düzenleme ile ilacın ulaşacağı kitle mesleki gruplarla (diş hekimî, hekim, eczacı) sınırlı tutulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu meslek grubuna yönelik tanıtımın, tıbbî açıdan bilgilendirme amacına hizmet ettiği açıktır.

Dava konusu yönetmelik ile Yasaya aykırı olarak ilaç tıbbî bir malzeme olmaktan çıkarılarak normal tüketilen bir ürün gibi reklam söjesi haline dönüştürülmüştür.

Açıklanan nedenlerle; yasaya aykırılığı açık olan dava konusu yönetmelik'in yürütülmesinin durdurulması gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı : Ücal Benington
Düşüncesi : Davanın durumuna göre, yürütmenin durdurulması isteminin davalı idarenin savunmasının alınmasından sonra incelenmesi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK HİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

1262 sayılı İspançiyarı ve Tıbbî Müstahzarlar Kanununun 13. maddesinde; "müstahzarları ögme yolunda ve bunlara malik olmadıkları şifa hassaları atıf veya mevcut şifa tesisleri büyütmek suretiyle sabit veya müteharrik sinema filmleri, ışıklı ve ışiksiz ilan, radyo ve herhangi bir vasıta ile reklam yapılması menundur. Şu kadar ki, tarifname ve gazetelerde "... hastalıklarında kullanılması faydalıdır" şeklindeki ilanlara müsaade olunabilir. Ancak reçetesiz satılmasına müsaade edilmiyen müstahzarların tıbbî mecmualardan başka yerlerde reklamları yapılamaz. Reklam nümunelerinin önceden sıhhat ve içtimal muavenet vekaletince tasvip edilimleri lazımdır.

Bir müstahzarın ilat vasıfları hakkında hazırlanmış olan filmler sıhhat ve içtimal muavenet vekaletinin müsaadesiyle ve tayin edeceği yerlerde gösterilebilir." hükmü yer almıştır.

T.C.
DANIŞTAY
Onuncu Daire
Esas No: 1996/5268

-2-

Bu düzenleme ile, reçetesiz satışı yapılmayan ilaçların tıbbî dergiler haricinde reklama izin verilmemiştir. Reçetesiz satılabilen ilaçlar açısından ise reklama; tarifname ve gazetelerle sınırlı belirli şekil şartlarına bağlı olarak olanak sağlanmıştır. Yasanın getirdiği düzenleme ile amaçlanan, ilacın ulaşılabileceği kitleyi mesleki gruplarla sınırlı tutmaktır.

7.9.1990 gün ve 20628 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Beşeri İspançiyarı ve Tıbbî Müstahzarların Tıbbî Tanıtım Yönetmeliğinde reçeteli ve reçetesiz ilaç ayrımı yapılmadan ilaçların tanıtım hekimî, diş hekimî ve eczacılar ile sınırlanmış, topluma ve çocuklara yönelik olarak yasaklanmıştır. Anılan Yönetmeliğin 12. maddesinde Yasaya paralel olarak ilaç ilanı tıbbî dergiler ile sınırlanmıştır.

Dava konusu Yönetmelik ile, 7.9.1990 gün ve 20628 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Beşeri ve İspançiyarı Tıbbî Müstahzarların Tıbbî Tanıtım Yönetmeliği değiştirilmiştir. Getirilen bu değişiklikler ile; reçetesiz olarak satılmasına izin verilen beşeri İspançiyarı ve tıbbî müstahzarların tıbbî tanıtım yalnız hekim ve eczacılarla sınırlı tutulmakta; topluma ve çocuklara tanıtımına olanak sağlanmakta, gazete ve meslek gruplarına yönelik dergiler dışında yayın organların ilan ve reklama yer verilmektedir. Getirilen ek maddeler ile, yapılacak bu reklamların şekil ve esasları ile uygulanacak prosedür düzenlenmektedir. Dolayısıyla bu düzenlemeler reçeteli ilaçlar yanında reçetesiz ilaçların tanıtımını belirli kurallara bağlamakta, genel olarak ilgili meslek grupları dışında, toplum önünde reklamını yasaklayan Yasadaki düzenlemeye çelişmektedir.

Açıklanan nedenlerle; 27.4.1996 gün ve 22623 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Beşeri ve İspançiyarı ve Tıbbî Müstahzarların Tıbbî Tanıtım Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" in eski yönetmeliğin 7, 8, 12 ve 15. maddelerinde değişiklik yapan hükümlerinin ve Ek 1. maddesinin yürütülmesinin durdurulmasına, 3.7.1996 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Erol	Burhan	Hikmet	Tutay	M. İhan
DÜNDAR	ÖÇ	YAŞAR	TUĞCU	DİNÇ
		X		

T.C.
DANIŞTAY
Onuncu Daire
Esas No: 1996/5268

-3-

Azlık Oyu : Davanın durumuna ve uyumsuzluğun niteliğine göre, yürütmenin durdurulması isteminin davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesi gerektiği görüşü ile çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Üye
Hikmet YAŞAR

19.07.1996 tarihinde yapılan Basın Açıklaması ile Danıştay'ın halk sağlığı açısından oldukça önemli bir karar verdiği, Danıştay'ın aldığı bu kararın, görevlerinden biri de halk sağlığını korumak olan Türk Eczacıları Birliğini sevindirdiği dile getirilmiştir.